

ÕPETAJATE LEHT

Reede

ILMUB 1930. AASTA

SEPTEMBRIST

Nr 22

3. juuni 1994

hind 1.40

Lõpukellast

Väga isiklikult

Kümme aastat tagasi lõpukella päeval ütles üks mu klassiõde: "Tegelikult peaks praegu päevikut pidama, muidu tundub tagantjärele kõik neetult roosiline, nagu poleks midagi halba olnudki. Aga ma olen kindel, et kui ma seda tööpoolest teeksin, ajaks see, mida ma praegu jamaks pean, ainult naerma, ja kõik möödunu paistaks siiski kena – nii et tühi töö."

Mina pidasin päevikut. Kümme aastat tagasi oli lõpukella päeval ilus päikeseline ilm. Õunapuud õitsesid. Meie ei laulnud lahkumise laulu, nagu seda tehakse Reaalkoolis ja rahvarõivaste asemel kanti lühikesi pükse ja miniseelikuid, aga ega meeleolul suurt vahet polnud. Eksamid olid veel ees, kõik kaaslased käe-jala juures ja nii ma ei läinudki sel tutipäeva aktusel eriti härdaks. Või õigemini, ei läinud täpselt selle hetkeni, kui me juba, esimese klassi lastelt saadud lillekimbud peos, klassidesse laiali hakkasime minema. Huvitaval kombel olin just mina maikellukestest, või mis lilled need tookord iganes olid, ilma jää-

nud. Ilma, siis ilma, eks nende pudinatega võib igasugu asju juhtuda – jäi mõni haigeks või sattus segaduses kaks väikest ühele suurele lillepundi pihku pistma.

Aga siis ta äkki tuli, ise järelejätmatult ja lohutamata nuttes, see minu nii lõpmata tähtsasse kohta hiljaks jäänud lilletooja. Ja kui ta need luksudes mulle pihku surus – talle tuhat korda tähtsamad kui mulle –, siis nutsin juba mina. Sama lohutamata ja järelejätmatult.

Just sel aastal peaks too poiss olema ise lõpetajate seas. Ta astus minu ellu vaid põgusaks hetkeks ja kinkis mulle ühe mälestuse. Ühe helge mälestuse, mis siis, et see on mälestus nutust. Ma tahan, et tal hästi läheks. Temal, ja kõigil teistel tänavustel abiturientidel.

Kui see lugu ilmub, on eksamid parajasti käimas ja tõeline lahkumine alles ees. Ja peale pörumise tahaksin ma kõigile soovida ilusaid mälestusi. Ka need on midagi väärt.

ANU SAAREMÄGI

"Lahkumise laul" ei tundu veel eriti kurb.

Üüritud trollibussiga piknikule.

Traditsioone on mitmesuguseid. Tallinna Reaalkoolis jäetakse traditsiooniliselt lõpukella aktusel saali ühte seina rida toole minestajatele. Seekord seisid kõik vapralt lõpuni.

ANDRES TEISSI fotod

AKADEEMILINE
RAAMATUKOGU

ÜPUI värskendab end ja oma tegevust

Ühiskondliku Pedagoogika Uurimise Instituudi pere on täienunud uute liikmetega, kes lõpetasid uurimiskursused ja kaitseksid lõputöid. Kuigi osa vanemaid liikmeid on jäänud aktiivsest tegevusest kõrvale ja neist on saanud nn korrespondentliikmed, on tegevliikmeid ikkagi üle saja. Viimastele toimub järjekordne suveseminar **26.–30. juunini** Põltsamaa Kesk-koolis (avamine pühapäeval kell 12). Arutlusele tuleb äsja trükitist ilmunud uus õppekava. Seminari avaloeng "Eesti kool uuenduste lävel" on ministeeriumi koolituspoliitika osakonna juhatajalt Ene-Mall Vernikult. Haridustöötajate Koolituskeskuse juhataja Enn Siim tutvustab esimesel seminaripäeval õpetajate täienduskoolituse arengusuundi. Uue õppekava ühisarutelu algab teisel tööpäeval, mil seda tutvustavad Georg Aher ja Ants Eglon Riigi Kooliametist, ja jätkub järgmistel päevadel. Et arutelu oleks viljakas, peaksid kõik osavõtjad varem põhjalikult tutvuma projektdokumentidega, mis jõuavad juunikuus koolidesse.

Instituudi liikmed teevad ettekande oma uurimistöö tulemustest. Pärast viimistlemist tutvustatakse neid 1995. a sügiskonverentsil ning avaldatakse seejärel ÜPUI trükikogumikes. Käesoleval ajal töötavad ÜPUI probleemgrupid: didaktika (juhataja professor I. Unt), keelelõpetajate (dtsent V. Maanso), isiksuse arengu (dtsent I. Kraav), matemaatika metoodika (professor O. Prints), psühholoogia (psühholoogiakandidaat Hele Mall Kadajas), eripedagoogika (dtsent V. Neare) ja kooliajaloo (professor H. Rannap).

Mõnedki õpetajad on küsinud, keda võetakse ÜPUI liikmeteks. Meie põhikirjas on fikseeritud, et liikmeteks võetakse:

a) uurimiskursuste lõpetanuid; b) pedagoogikamagist-reid; c) õpikute autoreid; d) TÜ II eriala – psühholoogia ja pedagoogika lõpetanuid; e) I ja II järgu õpetajaid, kes esitavad trükis ilmunud või käsikirjalise uurimusliku artikli.

ÜPUI tegevus on näidanud, et õpetaja otsene tegelemine pedagoogiliste uuringutega on väga vajalik kooliteooria arenguks, seda eriti nüüd, mil tuleb rakendamisele uus õppekava.

HEINO RANNAP,
ÜPUI direktor

Arno Tali stipendiumid jagatud

"Maalehe" fotograaf VÄINO MERESMAA foto

Esmaspäeval anti "Maalehe" toimetuses esimest korda pidulikult kätte maanoorte haridustee toetamiseks loodud Arno Tali Sihtkapitali stipendiumid.

Sihtkapitali juhatus valis paarisaja taotleja hulgast välja need väga hea õppeedukusega noored, kelle majanduslikud võimalused on tagasihoidlikud.

Tuhat krooni koos kevadiste lilleõitidega said 17 keskkoolilõpetajat, 14 neidu ja 3 noormeest Jõgeva-, Viljandi-, Põlva-, Võru-, Tartu-, Harju- ja Virumaalt. Need olid: Hiiu Arak (Misso Kk), Renita Jõesalu (Võhma Kk), Hedvig Järv (Räpina Kk), Silja Kabral (Paide Gümni),

Kairi Kaju (Viljandi 4. Kk), Kaja Kaldas (Pärnu 2. Kk), Jaanus Kasendi (Mustla Kk), Gunnar Kudrjavets (Ahja Kk), Merike Kukk (Kadrina Kk), Liisi Lainemäe (Maarja Kk), Veronika Nagel (Vastseliina Kk), Herdis Püvi (Antsla Kk), Kristi Tomsen (Lüganuse Kk), Tuuli Toomemets (Nõo Reaalgümni), Toivo Tubli (Rakvere Õhtukeskkool), Meelike Vachtmeister (Kose Kk); ühekordse õpitoetuse 1000 krooni: Eve Andrejev Vana-Vigalast (Tallinna Balletikool).

ANNIKA POLDRE

Saime targemaks

19. mail toimus Nõmme Põhikoolis metoodikapäev, kus osalesid ka teiste Nõmme koolide õpetajad. Külalisena oli kohal **Viivi Neare**. Ajanappuse tõttu oli tema ettekande küll kavandatud pisut lühem, kuid ajakohane ja vajalik. Teemaks oli tugi- ja parandusõpe koolis.

Nimetatud kaks õppevormi erinevad teineteisest. Tugiõpe on lapse süsteemaatiline eripedagoogiline abistamine aine omandamisel. Parandusõpe on aga õpiraskustega laste tunnetusprotsesside (taju, mälu, mõtlemise) arendamine. Sellelaadseid õppevorme vajavad lapsed, kel on pidevad õpiraskused. Suurimad hädad algavad algkoolis emakeele, matemaatika ja koduloo-ga. Õpilastel on puudulik sõnavara, jutustamis-, vaatlus- ja järeldamisoskus. Pikemalt peatuti taju, mälu ja mõtlemise arengul, sest õpiraskused tulenevad suuresti mälu nõrkusest. Seega on tugi- ja parandusõpe omavahel tihedalt seotud.

Kõneldi ka tugiõppe korraldusest koolis. Rühmas peaks olema 6–8 õpilast ja tunde 4 korda nädalas. Oma kogemusi jagas Rahumäe Põhikooli õppealajuhataja Mall Paltser, kes soovitas näiteks alates 5. klassist emakeele- ja matemaatikatunde anda paralleelselt, et oleks võimalik õpilaste jaotamine "tugevamate" ja "nõrgemate" rühma.

Ilmselt annab meil kõigil mõelda, kuidas koolis sellelaadset tööd korraldada. Julgust ja kindlust too mõttevahetus igatahes andis.

NELE MARISTE,
Tallinna Rahumäe Pk õpetaja

Muinsuskaitsepäev Keila Algkoolis

21. mail peeti Keila IX muinsuskaitsepäeva. Selle meeldejääva ja huvitava ürituse korraldasid ühiselt Keila Algkool, Harju Muuseum ja Keila Muinsuskaitse Selts.

Kokkutuleku avas Keila Muinsuskaitse Seltsi esimees Aivar Põldvee. Sõna sai Eesti Muinsuskaitse Seltsi esimees **Mart Aru**, kes kõneles muinsuskaitsetöö uuest suundadest, sidemetest koolidega ja sellestki, et Tallinnas Pikk t 46 asuvas seltsi ruumes on iga päev kl 9–17ni avatud müügil, kust saab osta muinsuskaitsealast kirjandust. Jätkatakse ajakirja "Sõnumid" väljaandmist.

Päevakorras olid ettekanded teemal "Keila noorte spordielust (põhiliselt 1940. aastatel)". Vestlusringi juhtis ja ettekandjaid tutvustas ajaloolane Hillar Palamets Tartu Ülikoolist.

Kodulinna olusid ja sporditegevust meenutasid Keila Algkooli lõpetanud Kaljo Hallik, Leo Rannamäe, Uno Tihkan, Jaan Loit jt. Kalju Preemi mälestusi algkoolihoone ehitamisest ja sporditegevusest õpilaskonna hulgas luges ette ajaloolane Hillar

Nahkmann. Saadi teada sedagi, et algkoolihoone ehitamist alustasid 1929. aastal Peipsi-äärsed venelastest ehitusmeistrid ja uus koolihoone valmis 1,5 aastaga, avati 1930. aastal ja seisab tänini püsti.

Koosviibinud said hea ülevaate kooli spordipoiste tegevusest. Aktiivselt tegutses pärast sõda spordiselts "Spartak". Mängiti ka malet, anti välja ajakirju jne.

Hea sõnaga meenutati tolaegseid kooliõpetajaid, samuti väsimatut treenerit Artur Kukke ja Harjumaa spordijuhti Jüri Rootaret.

Keila 1. Keskkooli kehalise kasvatusõpetaja Jaanus Väljamäe kõneles uue spordiala – pesapalli – viljelemisest koolis. Pesapalliga tegeleb Keilas 100 õpilast.

Lõpuks tehti kokkuvõtte mälestuste kogumise võistlusest 1993/94. õppeaastal.

Kohapeal oli avatud näitus, mis andis hea ülevaate Keila spordielust aastate takka.

AVO SUURVÄRAV

Riigikogu kultuuri komisjonis

■ Maikuu viimasel nädalal Riigikogus istungeid ei toimunud. Istungitest vaba aega kasutasid kultuurikomisjoni liikmed **Sulev Alajõe**, **Mihkel Pärnoja** ja **Ülo Vooglaid** praegu kultuurikomisjoni menetluses olevate **kõrgkooli- ja ülikooliseaduse ning teadus- ja arendustegevuse seaduse eelnõudele** muudatusettepanekute tegemiseks. Esimesele neist on kogunenud juba 178 muudatusettepanekut, millest 122 kohta komisjon veel oma seisukohta võtnud pole. Lisaks komisjoni liikmetele

on sellesse seadusesse soovitud muudatusi sisse viia ka riigikaitse komisjon, Ivar Raig, Jüri Toomepuu ja "Koonderakonna Ühendus".

■ **Kultuurkapitali seaduse eelnõu**, mis samuti komisjoni menetluses, on lähemal ajal loodetavasti vastuvõtuks valmis.

■ Vastavalt 19. mail 1994. a vastuvõetud ringhäälinguseadusele tuleb kultuurikomisjoni ettepanekul ja Riigikogu otsusega

moodustada **Ringhäälingu nõukogu**. Sellegi küsimuse ettevalmistustega tegeldi nn vabal nädalal.

■ Komisjoni liikmetel oli mitu kohtumist. Näiteks võttis komisjoni esimees **Sulev Alajõe** 24. mail osa Tartu Ülikoolis toimunud konverentsist "Üliõpilaskond täna ja homme". Konverentsil oli 3 põhiteemat: "Üliõpilased ja muutuv ülikool", "Üliõpilaste sotsiaalne olukord ja TÜ

majanduslik tegevus", "Üliõpilaskonna suhted riigi- ja linnavõimuga". Viimase teema raames esines Sulev Alajõe ettekandega "Valmiv kõrgkooliseadus ja üliõpilaskonnad".

■ 25. mail võttis komisjoni aseesimees **Rein Veidemann** osa Tallinna Pedagoogikaülikoolis toimunud arutelust "Eesti hariduse paregusest olukor-rast", kus koos keskkoolide direktoritega arutati hariduskorral-

duse hetkeseisu üle. Ollakse mures õppekavade pärast, mille alusel luuakse haridusstandard. Probleem olevat selles, et Kultuuri- ja Haridusministeerium pole õppekavu veel kinnitanud.

Kohtumisel pöörduti Rein Veidemanni poole ettepanekuga, et ta esitaks sellesisulise järelepärimise kultuuri- ja haridusminist-rile, mida Rein Veidemann ka lubas teha.

TERJE PÖDER

Kunstiteadus- konverents TPÜs

Tallinna Pedagoogikaülikoolis sai 27. mail teoks kunstiteaduskonverents teemal "Portree". Korraldas TPÜ eksperimentaalesteetika laboratoorium.

Konverentsi esimest poolt juhatas dotsent Margus Tuuling. Avasõnad ütles TPÜ rektor professor **Talis Bachmann**. Seejärel kuulati ettekandeid "Portreekunstist Vanas Hiinas" (lektor **Linnart Mäli**, Tartu Ülikool) ja "Veronica. Düreri unistus fotograafiast" (**Linnar Priimägi**, Tallinna Pedagoogikaülikool).

Konverentsi teist poolt juhatas professor Kaalu Kirme. Ettekandele tulid tööd, nagu "Tegelikkuse portree hüperrealismis" (Ants Juske, ajalehe "Rahva Hää!" kultuuritoimetuse), "Portreelisuse kaudu fotograafias" (Peeter Laurits, "Destudio") ja "Portree ja meie" (Andro Kööp, kunstirühm "Neoeksprepost").

Ettekandeid ilmestas pildimaterjal.

AVO SUURVÄRAV

Turismiklubis "Tropinka"

Ahtme Gümnaasiumi juures Ida–Virumaal tegutseb edukalt turismiklubi "Tropinka" (esimees Pjotr Amelkin), kuhu kuuluvad lapsed alates 3. klassist. Matkatakse puhkepäeviti. Algajad omandavad esimesel aastal matkatarluste alused, seejärel minnakse mitmepäevastele matkadele. Klubi asutati 1986. aastal. Ollakse tihedates sidemetes Tšehhima, Slovakkia ja Poolaga. Tihti külastatakse silmaringi laiendamiseks Tallinna, Tartu, Peterburi, Moskva ja Permi muuseume. Harrastatakse jalgsi–, mägi–, jalgratta– ja suusamatku. Regulaarselt korraldatakse Krimmis töölaager. See on laste lemmikpuhkekoht. Tänavu võetakse Krimmi–tee ette juulis.

HEINO AASALEHT

Tule puhkama Lehtse rabasaarele

Tänavu suvel pakub Lehtse Huvikeskus võimalust puhata Põhja–Kõrvemaa kauni looduse keskel. Meil on käsil laagrikompleksi loomine ühjuksjäänud hoonetesse. Tulevikus majutame kuni 100 inimest. Sel suvel piirdume poole vähemaga.

Töö rabasaarel toimub nädalaste tsüklikena. Igale nädalal on oma põhiteema. Vastavalt soovile võib osa võtta lisaloengutest või praktilistest õppustest. Igasse nädalasse kuuluvad matkad Põhja–Kõrvemaal, taimede tundmaõppimine, kohtumised alternatiivmeditsiiniga seotud inimestega ning raviseansid (massaaž, bioterapia, kunsti– ja muusikaterapia, lõdvestumisevõtted jne). Kasutada on saun, raamatukogu, söökla nii taimel– kui ka kõigetoidulistele. Laagrisse võib tulla koos lastega. Loengute ajal tegeleb nendega kasvataja–hoidja. On võimalus töötada laagrikompleksi heaks. Kohale tullakse esmaspäeval, lahkutakse laupäeval.

Tsüklite põhiteemad:

13.–18.06. – kunstilaager (eri kunstiliigid, kunstiterapia – Mall Tamm);

20.–25.06. – perelaager (psühholoogide nõuandeid);

27.06.–2.07. – 11–14aastaste laste laager;

2.–9.07. – paastulaager (dr Piret Peets);

11.–16.07. ja 18.–23.07. – keelelaager (inglise keel);

25.–30.07. – perenaiste kursus (tervislik kulinaaria + käsitöö eri võimalused);

1.–6.08. – 6–10aastaste laager;

8.–13.08. – kunstilaager;

15.–20.08. – 14–18aastaste õpilaste laager;

22.–28.08. – paastulaager;

29.08.–3.09. ja 5.–10.09. – seenelaager (+ sügisandide hoidmine biodünaamilisel meetodil);

12.–17.09. – korvipunumise laager (õp Malle Truu).

Tuusik maksab praegu 200–400 krooni, lastelaagri puhul kuulub toit hinna sisse. On võimalik osta ainult ööbimiskaart (20 kr).

Et laager asub Lehtse jaamast 4 kilomeetri kaugusel, võib võimaluse korral kaasa võtta jalgratta.

Registreerimine ja info tel (238) 3 33 48, 3 33 99, 3 32 69.

MALLE TRUU,
Lehtse Huvikeskuse juhataja

TEAVE

Ministeeriumis

Nõupidamised ja kohtumised

■ 24. mail toimus kantsler **Veiko Jürissoni** eesistumisel **muusikaharidusalane nõupidamine**. Leiti, et on vaja välja töötada muusikahariduse kontseptsioon, mis peab tuginema muusikute tööturu uuringutele. Siiani need kahjuks puuduvad.

Räägiti ka muusikute sotsiaalsest positsioonist, muusikakoolide hindamisest (atesteerimisest) ning instrumentalistide jätkuvast vajadusest ja koorijuhtide üleproduktisioonist.

■ 26. mail korraldas Tartu Lennunduskolledž nõupidamise **lennundushariduse tulevikust Eestis**. Osavõtjad rõhutasid lennundusspetsialistide koolitamise tähtsust, sest olemasolev kaader on vaja lähitulevikus välja vahetada. Eri ametkonnad esitavad lennunduskolledžile 2 nädalaga lennundusspetsialistide vajaduse.

■ Riigi Kooliameti haridusprogrammide osakonna ja õppekavade osakonna korraldusel toimus 25. mail **õppepäev muukeelsete koolide esindajatele** uue õppekava üldosa arutluse korraldamisest. Õppekavast ja selle kujundamisest rääkis **Ants Eglon**. Praktiline tegevus toimus üldharidusnõunike juhtimisel. Arutelu oli elav ja edasise koostöö suhtes toetavalt meelestatud. Eesmärk oli valmistada muukeelsete koolide õpetajaid ette piirkondlikest õppekavade aruteludest osa võtma.

■ 17.–19. maini kohtusid Karjalas peetud **Soome–Eesti–Karjala lastekaitsealasel ühisnõupidamisel** koolituspoliitika osakonna juhataja **Ene–Mall Vernik** ja **M. Suni** Sotsiaalministeeriumist. Arutlusel olid Soome, Karjala ja Eesti lastekaitseüsteem. Räägiti riiklike institutsioonide ja mitteriiklike organisatsioonide ning kooli osast lastekaitstes. Ene–Mall Vernik tegi ettekande.

■ 25. mail viibisid Kooliameti peadirektor **Georg Aher** ja osakonnajuhataja **Meelis Kond Võru maakonnas**. Küllastati Piusa Eriinternaatkooli ja kohtuti Mere-mäe valla ja Võmmorski Keraamika– ja Kunstikooli algatusrühma esindajatega. Arutati hariduselu aktiviseerimist Setumaal ning kutseõppe andmise võimalusi Võmmorskis. Tõdeti, et hetkel puudub reaalne projekt kutsekooli taastamiseks.

■ 27. mail kohtusid **Georg Aher** ja **Ants Eglon Viljandis** maakondade haridusosakondade juhatajate kokkusaamisel. Arutluse all olid maavalitsuste ülesanded haridussüsteemis.

■ Eesti Euroopa Liiduga võimaliku ühinemisega tegelev tööühm EV Velitsuse juures korraldas esmaspäeval, 30. mail Sotsiaalministeeriumi ning Kultuuri– ja Haridusministeeriumi ühisseminari, kus kuulati ettekandeid **haridus– ja kultuuripoliitikast** (H. Taliga, professor J. Aaviksoo, E.–M. Vernik) ning **sotsiaalpoliitikast**.

Seminari eesmärk oli otsida vastuseid küsimustele, mis peaks Eestis ülalmainitud valdkondades muutuma, kui Eesti ühineb Euroopa Liiduga ja kas see on hea või halb.

■ 1. juunil algasid Helme Kutsekeskkoolis **Eesti põlütöökoolide (maakutsekeskkoolide) noorte II talu-päevad**.

Kavas olid noore taluperemehe ja –perenaise kutsevõistlus, lüpsivõistlus, õpilastööde näitus, minilaat, oksjon, mille tuludest läheb 50% Theodor Pooli fondi. Osa võtavad kõik maakutsekoolid. Ürituse korraldamist toetavad "Orto" ja "Flora" ning ajaleht "Eesti Maa" ja ajakiri "Maa Pere".

Peeti aru Eesti–Soome koostöö asjus

■ 23. ja 24. mail toimus Tallinnas **Eesti ja Soome haridusministeeriumide 1994.–1995. aasta koostööprojektide tööühmade nõupidamine**.

Arutati koostöö põhimõtteid ja nende realiseerimise võimalusi. Tõdeti, et üksikute kursuste rahvusvahelise finantseerimise aeg on möödas. Koostöö aluseks peaksid olema koolituse tervikprojektid. Prioriteetsete alade ja piirkondade arendamine koolituse kaudu vastab Eesti huvidele. Koostöö märksõnadeks peaksid kujunema

valdkondlikkus ja regionaalsus. Veel tänavu juunis kavatses KHM korraldada Eesti–Soome hariduse koostööprojektide kaitsmise. Hinnang antakse lähtuvalt terviklikkusest ning seostest valdkonna või piirkonna arenguga. Alles seejärel pööratakse finantseerimistaotlusega Soome Vabariigi Haridusministeeriumi poole.

Lepiti kokku ka selles, et esialgu käsitletakse vaid neid projekte, mis on Kultuuri– ja Haridusministeeriumi haldusalas ja on suunatud koolitusasutuste koostöövõrgu loomisele ning koolitajate koolitusele. Oluliseks peeti haridusministeeriumide koostööd tööandjate ja eri keskasutustega. Kavandati ühisnõupidamisi koolitusprioriteetide määratlemiseks. Nii Soome kui ka Eesti pool pidasid tähtsaks koostööd mõlema maa siseministeeriumi regionaalse arengu osakonnaga (ametiga). See aitab piirkondlikku hariduspoliitikat kujundada regionaalpoliitika lahutamatu osana.

Nõupidamise järeldustes fikseeriti, et Eesti on ise võimeline määrama oma koolitusprioriteete ja teadvustama nii neid valdkondi, kus iseseisvalt toime tullakse, kui ka neid, kus koostöö välisriigiga on vajalik.

■ Soomes toimus 24.–26. maini Soome Valitsuse organiseeritud **kõrgharidusalane seminar**. Selles osalesid Kesk– ja Ida–Euroopa maad. Seminaril käsitleti kõiki Soome kõrghariduse küsimusi: seadustikku, riigi (ministeeriumi) ja kõrgkoolide vahetõrget, kõrghariduse planeerimist ja arendamist, finantseerimist. Üks päev pühendati Helsingi Ülikooli kogemuste tundmaõppimisele: ülikooli administreerimine, õpetamine ja teadustöö juhtimine, ülikoolisene finantseerimine, üliõpilased ja üliõpilasmavalitsus. Seminaril osales teaduse ja kõrghariduse osakonna juhataja **Tiit Laasberg**.

■ 27.–29. maini osales Kooliameti osakonnajuhataja **Meelis Kond** Euroopa Kultuurifondi Soome osakonna korraldatud "Euroopa Koolis" 1994. a autasude üleandmisel ja seminaril Rovaniemis.

Dokumendid

■ Minister Paul–Eerik Rummo käskkirjaga kinnitati kõrgkoolide magistriõppe 1994. a vastuvõtu kontrollarvud ning muudeti osaliselt kultuuri– ja haridusministri käskkirja 24.01.1994. a nr 9.

Kõrgkoolide magistriõppe 1994. a vastuvõtu kontrollarvuks kinnitati 713, sealhulgas päevaõppes 605 magistrandi.

Anti õigus avada TPÜ ja TTÜ ühiselt ettevalmistatav eriala "Haridustöö ja juhtimine" ning kinnitada selle vastuvõtu kontrollarvuks TPÜs 1994. a 15 üliõpilast.

Tallinna Pedagoogikaülikooli 1994. a vastuvõtu kontrollarvuks kinnitati kokku 490, sealhulgas päevaõppes 435 üliõpilast.

Eeltoodud parandusi arvestades on Eesti kõrgkoolide 1994. a vastuvõtu kontrollarvuks kokku 4162, sealhulgas päevaõppes 3742 üliõpilast. Käskkirjaga on kehtestatud, et vastuvõtuaruvede muutumisest hoolimata makstakse stipendiume 1994. a eelarves kinnitatud stipendiumifondi piires.

■ Minister Paul–Eerik Rummo kirjutas alla määruse, milles vastavalt põhikooli ja gümnaasiumi seaduse § 36 lg 2 täitmiseks kinnitatakse "Alg– ja põhikooli ning gümnaasiumi haldus–, õppe–abi ja teenindava personali tüüpkoosseisud", "Internaadiga hälviklaste sanatoorse kooli haldus–, õppe–abi ja teenindava personali tüüpkoosseisud", "Kasvatustöö normatiivid alg– ja põhikoolis, gümnaasiumis", "Eripedagoogika ja koolipsühholoogide koosseisunormatiivid", "Kooliõpilastele toidu valmistamise koosseisunormatiivid", "Spordirajatiste teenindava personali tüüpkoosseisud".

Kõik nimetatud normatiivid rakenduvad 1. septembrist. Samas on määrukses märgitud, et kinnitatud tüüpkoosseisud ei ole siiski dogma, vaid täidavad eelkõige palgafondi arvestamise funktsiooni. Selle piires võivad koolijuht ja omavalitsus teha ümberkorraldusi.

LEIDA REIMANN

Koolikaja

Keskkoolil uus direktor

Keila 1. Keskkoolile valiti uus direktor. Valimiskomisjonis olid Anti Rohtoja, Kerttu Soans, Tiina Veisalu, Riina Mürsepp, Marika Sepius, Enn Kasemaa, Andres Pärt, Annely Teimann, Ly Sepp, Jaanus Väljamäe, Tulju Lillemets ja Tarmo Idarand.

Valimine toimus kahes voorus. Kõigepealt tuli igal komisjoniliikmel kõik

viis direktorikandidaati pingerit-
ta panna. Nii tulid välja kaks tu-
gevamat: Jüri Alter (praegune
Padise Põhikooli direktor) ja Kai-
do Prink (praegune Taebila
Keskkooli õppealajuhataja).
Nüüd oli igal komisjoniliikmel
õigus valida vaid nende kahe va-
hel. Lõpptulemusena sai Kaido
Prink 5 häält ja Jüri Alter 7
häält. Niisiis on järgmisest õp-
peaastast Keila 1. Keskkooli di-
rektor Jüri Alter.

Eelkõige olid selle tulemu-

sega ülimalt rahul õpetajad,
mis annab lootust. Kui suhtumi-
ne on kohe algusest soe ja sõb-
ralik, läheb ka kooli uuendami-
ne ladusamalt. Leiti, et Jüri Alte-
ri suurimad plussid on Keila-
keskne eluhoiak ja seegi, et ta
on ise Keila 1. Keskkooli vilistla-
ne.

Jüri Alter kavatseb Keila kooli
eluga tutvuma asuda juuni kes-
kel.

AVO SUURVÄRAV

Pagari tänavalt

"Riigi Politseiamet
täna teid tubli osa-
võtu eest politseitee-
maliste kirjandite
võistlusest.

Loodame meeldi-
vale koostööle tulevi-
kus."

Politseiameti
peadirektor
Uno Ellen

Niisuguse sisuga
tänukaarte, meeneid
ja preemiaid jaga-
ti Politseiameti Pa-
gari tänava majas
lõppeva nädala es-
maspäeva pärastlõu-
nal parematele kir-
jandikirjutajatele üle
Eesti.

Tänavu laekus ligi 90 võistlustööd.
Seda teadis öelda Riigi Kooliameti osa-
konnajuhataja Ants Eglon, kes tubli-
matele osalejatele lõpukirjandiks edu
soovis. Ja oli ka põhjust, sest enamik
noori oli 9. või 12. klassi lõpukünnise-
le jõudnud.

Õpilaste loomingut hindas žürii
koosseisus Märt Hennoste – Riigi Koo-
liameti kirjanduse inspektor–metoo-
dik, Ebe Talpsepp – Loo Keskkooli õpe-
taja, Eda Kauksi – Tallinna 21. Kes-
kkooli õpetaja, Kaido Liiva – ajakirja "Po-

litsei" vastutav toimetaja ning
Riigi Politseiameti referendid
Urve Miidla ja Rein Kuusalu.

Tundus, et žüriil oli üpris ras-
ke õiglast otsust teha ja seepä-
rast otsustati nii põhi- kui ka
keskkooli õpilaste seas esimest
kolme auhinnakohta mitte välja
anda, vaid jagati mõlemal pu-
hul preemiasummad viie võrdse
vahel.

Keskkooliõpilastest olid
paremad ja pälvisid 300 kroo-
nise preemia Virge Harak –
Tartu 8. Kk, 12. kl, Riina Kapa-
nen – Tartu 14. Kk, 12. kl, Kris-
tel Komp – Rakvere 3. Kk, 12.
kl, Aivar Laan – Öismäe HG, 12.
kl ja Priidu Peetsalu – Ülenurme
Kk, 12. kl.

Ära märgiti veel Marge
Kask, Tallinna 54. Kk, 12. kl,
Ermo Reiska – Toila Kk, 12. kl ja
Svetlana Stafejeva – Mustamäe
Humanitaarkool, 12. kl.

Nooremas vanuseastmes
olid paremad Sven Karuse –
Viljandi Valuoja Pk, 9. kl, Anniky
Lamp – Toila Kk, 9. kl, Kadri
Põldsaar – Järva-Jaani Kk, 9. kl,
Marit Ruuda – Võru 1. Kk, 7. kl,
Andreas Türkson – Viljandi 1.
Kk, 9. kl.

Ära märgiti veel Matti
Jõeäär – Tornimäe Pk, 9. kl, Pai-

vi Leimus – Gustav Adolfi Güm-
naasium, 9. kl, Tanel Liira –
Võru 1. Kk, 9. kl ja Maarja Pih-
las, Aste Pk, 9. kl.

Oma esimese autasustamis-
järgse intervjuu andis Mulgi-
maa mees Sven Karuse.

Mis teemal sa kirjutasid?

S. K.: "Kirjandile panin peal-
kirjaks "Kui ma oleksin politsei-
nik".

Kuidas alustasid ja millest kir-
jutasid?

S. K.: "Esimene lause oli – an-
naksin lahkumisavalduse. Ei,
ega see kõik väga sünye ka ol-
nud. Rohkem arutelu laadi."

Kes on su emakeeleõpetaja ja
kuidas kirjutamine istub?

S. K.: "Emakeelt õpetab õpe-
taja Ivi Kaalep. Kirjandid on ikka
üle keskmise olnud. Erilist soont
ei tea olevat."

Tulevikuplaanid?

S. K.: "Kõigepealt tuleb eksa-
mid hästi ära teha. Sealhulgas
ka kirjand. Õppida tahaks 1.
keskkoolis. Seal on suuremad
nõudmised. Teistes linna kesk-
koolides saaks ehk lobedamalt
läbi, aga ma sihin tulevikus
kõrgkooli."

Edu sulle!

ÜLO TIKK

Kohtla-Järvelt

Ühe Saksa eraakadeemia esin-
daja Matthias Thiele soovib asu-
tada filiaale teistes riikides. Vene
keele ja kirjanduse õpetajana on
ta eriti huvitatud Kohtla-Järvest.
Meie õppeasutustes sobiks talle
saksa keele õpetamine. Praegu-
seks on alla kirjutatud koostöö
raamleping.

Kohtla-Järve 3. Keskkoolis õpi-
takse nüüdsest majandust (11.
klassi õpilased). Üheks õpetajaks
sai direktori asetäitja Valentina
Kutuzova, kes tegi läbi erikursu-
se Tallinnas. Tema sõnutsi on

teooria õppimine ühendatud äri-
mängudega, konkurssidega, lä-
hialal minnakse üle majandus- ja
juhtimismudelite koostamisele.
Kursuse eesmärk on õpilasi eluks
ette valmistada, sest õpitu aitab
tulevikus avada oma ettevõtet ja
äri korraldada. Edaspidi tahetakse
see aine viia ka 9. klasside õppe-
plaani, sest kaugeltki kõik õpila-
sed ei lähe edasi keskkooli.

Kohtla-Järve 7. Põhikoolis on
avatud esteetilise kasvatuse
kool, kus õpib praegu 17 4. klas-
side õpilast. Selle organiseeris

muusikalise eriharidusega peda-
goog Ludmilla Rodionova. Õpe-
programmis on inglise keel,
koorilaul, rõivaste kujundamise ja
õmblemise alused, kujutav kunst,
arvutiõpetus jm.

Kohtla-Järve 4. Põhikoolis jaga-
takse majandusteadmisi koguni 2.
klassist alates. Eriprogramm või-
maldab lõpetanutel lahkuda koo-
list turutingimuste ees hirmu
tundmata ja igas majandussituat-
sioonis kohaneda.

HEINO AASALEHT

Nukunäitus Jõhvis

Eesti Kunstmuuseumi Jõhvi fi-
liaalis on 12. juunini avatud näitus
"Eesti Televisiooni nukud läbi
aegade". Tiina Übi ja Gunta Rand-
la valmistatud nukud ja kostüü-
mid on rännanud läbi kogu Eesti.
Viimane peatuspaik on Jõhvi. Ko-

gukas Leopold, telepoiss, põial-
poissid jt on mälestus ajast, mil nu-
kulavastuste tegemiseks piisas
veel raha.

Kultuurikeskuse fuajees on üle-
val Ida-Virumaa fotoklubi "Viru"

näitus. Piltidel on sellised tuntud
rahvatantsukollektiivid nagu Rak-
vere "Tarvanpää", Jõhvi "Gevi",
Kohtla-Järve "Virulane" jt. Autorid
on Rein Erik ja Arvo Lekk.

HEINO AASALEHT

Seadusetähest
paberil ja tegel

ANDRES TEISSI foto

"Iga seadusandlik akt vajab hädasti
kommentaare, mis aitaksid märksa
hõlpsamalt lahendada tekkinud vaid-
lusküsimusi," sõnas EHAÜVL esimehe
asetäitja, jurist Maire Hirmat ja lubas
meie igapäevatoos kasutatavaid sea-
dusakte kommenteerida ning osutada
seni kõige sagedamini ettetulnud eksi-
mustele ja seaduste väärtõlgendamis-
tele.

Lisaks psühholoogile vajab
kool ka juristi nõuannet

Tööseadustik on reguleeritud tööle-
pinguseadusega, mis jõustus
1.07.1992. a. See seadus on õnnestu-
nud seetõttu, et anti välja koos kom-
mentaaridega. Kõik teised seadused on
ilmunud ilma kommentaarideta ning
tõlgendamisvõimalused on seega ava-
ramad. Seepärast tuginetakse sel puhul
nii TÜ õigusteaduskonna õppejõudude
kui ka Riigi Tööinspektsiooni tõlgendus-
tele.

Ka EHAÜVL on oma igapäevatoos ju-
hindunud nii ühe kui ka teise poole sel-
gitustest ning tema soovistest ja aü akti-
vile väljaantavates teabekirjades on
igal seadusel kindlasti kommentaar juu-
res. Võtame või sellesama töölepingu
seaduse. Individuaaltöölepingu sõlmi-
misel oleme välja toonud põhilised
nüansid, millest lähtuda, ning lepingu
kohustuslikud tingimused. Alustasime
küll 1992. a, kuid isegi täna, kaks aastat
hiljem, on koole ja lasteasutusi, kus
lepingud on veel sõlmimata.

Mille vastu põhiliselt
patustatakse?

Üsna tihti esineb juhtumeid, kus ini-
mesed on töötanud aastaid õpetajana
või kasvatajana ning nüüd sõlmitakse
äkki tähtajatu lepingu alusel töötanuga
tähtajaline tööleping. See on luba-
matu, muidugi juhul, kui töötaja ise
pole sellega nõustunud. Õnneks hak-
kab see eksimuste laine juba vaibuma.

Palju probleeme tekitas ka katseaja
tõlgendus. Seda saab kasutada üksnes
siis, kui töötaja alles asub tööle, kui ini-
mene on töötanud koolis juba 10 a,
seda teha ei tohi.

Kindlasti on olnud kõige segasem kü-
simus töölepingu lõpetamine. Kui
töötaja algatusel töölepingu lõpetami-

ne läheb hõlpsasti, s
tööandja algatusel eel
see üsna mitme töölepi
seaduse paragrahvi he
tundmist ning seaduse
põhjalikku tutvumist. Kõ
suuremad segadused on
kinud just koondamiste
asutuse likvideerimise pu
ning sellest johtuvalt lõp
vete ja kompensatsioon
maksimisel. Siis tuleb sil
pidada mitut paragrahvi
raga, samuti töötaja staa
antud koolis töötamise aeg
Mis puutub tööstaazi,
töölepingu seaduse § 19
leb, et pidevaks tööstaaz
antud tööandja juures loet
se katkematu töötamist a
tuses. Kui meil eksisteeris
ridusasutustes väljateeni
aastate pension, siis õpet
läksid pensionile, võtsid
paariks päevaks töölt laht
vormistasid seejärel end
le tagasi. Kui seda õpetaj
hakatakse koondama või a

tus kuulub likvideerimisele, siis selg
et tööstaaz on selle paari päeva tö
katkenud. Nüüd sõltub kõik töötaja
tööandja suhetest. Tööandjal on õig
arvestada tööstaazi talle alluvas asu
ses oma äranägemise järgi. Nii võib
balt arvutada staaži hulka näiteks ko
Tallinna linna haridusasutustes töö
tud aja. Mitte keegi sellele vastu ei va
le.

Kollektiivleping on sageli
kasulik just tööandjale

Teine oluline akt, millega tuleb arve-
tada, on kollektiivlepingu seadu-
mida aü igapäevatoos saab edukalt
sutada. Seadus kehtib meil 1993. a.
sellega nähakse ette kollektiivleping
sõlmimise viisid ja võimalused tööand-
ja töötajate organisatsiooni (s.o aü)
hel. Leping tagab töörahku, sest aitab
hendada vaidlusküsimusi.

Juristina leian ma sedagi, et kollekti-
leping on sageli kasulik just tööandja-
On ju koolijuht või lasteaja juhataja
tipeale üsna ebakindlas seisus. Tall-
nas ja suuremates linnades pole see o-
kord ehk nii hull, küll aga võib tekkida
segadusi maakohtades.

Seal, kus direktor sõltub vallast ja stu-
le volikogust, võib kollektiivi tugi koo-
juhile muutuda ühel päeval hädavaja-
kuks. Kas või selleks, et sõlmida kolm
poolne kollektiivleping (direktor, kolle-
tiiv ja valla volikogu).

Kollektiivlepingu puhul on oluline, et
mõlemad pooled võivad teha ettepan-
ku selle sõlmimiseks. Pole kuskil kirj-
et seda teeb vaid direktor või aü. Ma
mapraktikas on küll jame ots aü käe-
sest kollektiivleping eeldab siiski en-
muse tahet.

Kõige olulisem punkt kollektiivlepi-
gu juures on see, et seda sõlmima ei sa-
kedagi sundida. See sünnib vaid lä-
rääkimiste teel. Ja nii võib tekkida o-
kord, kus leping jääbki sõlmimata. S
aga tähendab, et majas puudub töö-
hu kohustus ning kollektiivil on õig-
alustada streiki.

Kas õpetajate streik on
eetiline?

Muidugi tuleb enne streigi väljaku-
lutamist pöörduda lepitaja poole.
Võidakse küsida, kas õpetajal ikka

MIS

ON MÄDA TAANI RIIGIS JA
EESTI HARIDUSELUS?

Kuuldavasti pakkus Taani haridusministeerium omal ajal Eestile abi ametikoolituse ümberkorraldamiseks. Käivitus programm (või peenemalt väljendudes – projekt), mille maksumus on ca 9 miljonit Eesti krooni ja selle maksab kinni Taani pool (põhiliselt oma lektorite sõitudeks ja töötasuks). Nüüd, mil taani spetsialistid on tutvunud põhjalikumalt mitme Eesti ametikooliga, kui oleme üle poole aasta koos töötanud ja aprillis isegi 8päevase Taani-reisi ära teinud, võib juba mõne seisukoha kirja panna ja küsida retooriliselt, kuid samas ka salakavalalt, kas Taani riigis (ja Eesti hariduselus) on ikka tõesti midagi mäda.

Kas saime targemaks?

Talvel küsis minu käest üks endine kurssekaaslane taanlaste seminaridega seoses, kas ma olen **targemaks** saanud. Vastasin, et haridus- ja koolielus euroopalikus mõttes on vaevalt midagi niisugust, mida Eestis tõelised koolmeistrid ei tea. Isegi jätkadel stagnatsiooniaastatel jõudsid maailma hariduselu uued tuuled Eestisse. Küll ÜPUI seminaride, suvekursuste ja mitmesuguste loengute kaudu. Iseasi, et meil ei olnud alati võimalik kõike praktikas järele proovida.

Mulle on taanlaste juures õpetlik eelkõige see, kuidas nad oma põhimõtteid püüavad meile selgeks teha. See ei ole sirgjooneline liikumine, millega meie inimesed nõukogude aastail paratamatult harjusid, sest kõik oli ju nii selge ja lihtne. Tegelikult võib eesmärgile viia mitu teed ja alati pole arukas otse liikuda. Tähtis pole mingi mõte välja öelda, vaid kuulajatele see omaseks teha. Meie kursuste, seminaride ja loengute kasutegur jääb tihti väikeseks seetõttu, et lektorid räägivad küll õigeid, tarku ja vajalikke asju, kuid kuulajaskond ei võta neid mõtteid omaks. Paradoksaalne, kuid minu arvamisest mööda on põhjuseks meie kursuste ülemäärane suurus ja kuulajate endi vähehõlpsus haardumisele. Midagi niisugust sünnib ka meie klassitundides, kuid sellest edaspidi.

Äärmuste vahel

Vist panid nõukogude aastad meid pendeldama äärmuslike hinnangute vahele. Praegu kohtab seepärast ühelt poolt eneseimetlust ja teisalt arvamust, et Eestis on kõik sandisti. Nii arvasid ka mõned meie rühma liikmed Taanimaal. Tõde on ikka äärmuste vahel.

Peaksime püüdma mõista kas või seda, miks Eesti laul Eurovisiooni lauluvõistlusel jäi kahe punktiga õnnetule eelviimasele kohale. Polnud ju laulul ja esitusel viga midagi! Peame harjuma turumajandusliku maailmaga. Ja tundub, et see on palju keerulisem omaaegsest ideoloogiamailmast...

Ehk seepärast (ngi kosutav taanlaste suust Tallinna seminaridel aeg-ajalt jälle kuulda,

Tõnu Kalle foto

et probleemid on meil sisuliselt ühesugused (!?). Tõsi, enamasti liisatakse kohe juurde, et probleemide tasandid on erinevad. Olgu või nii!

Analoogiline on olukord põllumajanduses. Ühes talus Roskilde lähedal, kus üle 50 ha põldu ja lautas 50 lüpsilehma ringis, kus teraviljasaak ei lange alla 60(!) tsentneri hektarilt ning piimatoodang lehma kohta aastas 7000 kg, tullakse vaid ots-otsaga kokku. Nii väitis noor peremees. Talusse toob raha ainult tema naine, kes töötab meedikuna. Sest tehnika on väga kallis, piima hind on madal jne. Jah tõesti – tase on küll teine!

Ametiõppe alavääristamisest

Ei ole mingi saladus, et paljude Eesti inimeste (sealhulgas õpetajate) suhtumine ametikoolidesse (nn kutseharidussüsteemi) on tihti ülimalt negatiivne. Küllap on siin palju põhjusi, kuid kindlasti on sellist hinnangut aidanud süvendada nõukogude aastatel meil kujunenud elanikkonna tööhoive ebanormaalne struktuur. Laisk ja mugav eestlane võis hea tahtmise korral leida endale alati (oli ju tööõpuudus!) mõne puhtama tööotsa, eriti linnas. Aga mustatöölisi töid paljud ettevõtted sisse lüüsid. Ebanormaalne töölikstruktuur "väärtustas" humanitaarse suunilusega asjamehe, kes tõeliselt ei osanudki midagi teha. Neid on meil praegugi küllalt. Töölisele korraldajale hariduse andmist hakati pidama vaata et raha raiskamiseks (milleks talle veel keskharidus!).

Kunagi väitis üks hariduspoliitika isegi, et ametikoolides pole keskharidusega vaja tegelda, sest sealt ei minda ju eriti kõrgkoolidesse õppima (?). Aga milleks omandada keskhariduse need 70% üldharidusliku keskkooli lõpetajat, kes ka ei pääse kõrgkooli õppima?

Igal juhul olen mõnelgi korral tabanud oma kaasvestlejat (ka poliitikuid, pedagoogikateadlasi ja haridustöötajaid) halvasti varjamas oma grimassi, kui on selgunud, et töötan koolmeistrina ametikoolis. Kahjuks pole see ainult nende probleem.

Keskharidus on loomulikult aja nõue. Selles tuleb täielikult nõustuda Arvo Valtoniga. Kuid kohustuslikuks ei saa keskharidust praegu muuta, sest me pole valmis seda kindlustama. Küsitlus Helmes näitas, et kaugelt üle 80% meie kutsekeskkooli astujaid on tulnud ka keskharidust saama, ainult eriala pärast tulijaid on 10% ringis. Soomes ja Rootsis on praegu samuti suund võetud ametiõpetuse ja keskhariduse ühitamisele.

Isiklikult pooldan selles küsimuses liberaalset suunda: kes soovib, võib ametit õppida 1–2 aastat (ilma keskhariduseta), kes aga soovib koos ametiga omandada ka keskhariduse, peab seda teha saama. Lähtugem õpilase soovist, võime-dest ja võimalustest!

Bioloogiaõpetajad keevitust õppimas...

Põhja-Seelandi Roskilde tehnikakooli töökodades ringi jalutades kohtasime ühel pärastlõunal valdavalt eri vanuses naisi keevitustöid tegemas. Kas tõesti on keevitaja elukutse nii nõutud ja Taani naiste hulgas populaarne?

Tuli välja, et keevitust õppisid kahepäevastel kursustel ümberkaudsete põhikoolide matemaatika-, emakeele-, võõrkeelte, bioloogia- jne õpetajad, kelle õpilased lõpetavad mõne aja pärast 9klassilise põhikooli. Nn kutsevalikualase töö tõhustamiseks läbivad õpetajad ise mi- ne eriala kahepäevased kursused. Raha nende korraldamiseks eraldatakse eelarvest. Niisuguste kursuste tähtsust õpetajate silma-

ringi laiendamise ja maailmatunnetuse seisukohalt on võimatu üle hinnata. Tundus, et nad olid ka ise väga rahul. Ja raske on uskuda, et üldhariduskooli õpetaja, kes on ametikoolides tutvunud mitme erialaga ja nende õppimise raskustega, suhtub pärast seda ametikooli üleolevalt või lihtsustatult. Pigem juba vastupidi. See Taani kogemus vajab küll järeletegemist.

Taanis lihtne ja loogiline, meil vastupidi

Taanis kui arenenud demokraatia ja stabiilse majandusega riigis on ametiõpetuse korraldus pealtnäha väga loogiline ja lihtne. Isegi vastupidine meie korraldusele.

Iga uue eriala sisseviimise mõnda kooli algatab eelkõige **tööandja**, kes pöördub konkreetse taotlusega haridusministeeriumi poole. Ministeeriumi abiga leitakse kool(id), kus seda sobiks õpetada. Õppetöö sisu (erialas) määratletakse tööandja, erialaliitide ja teiste sotsiaalsete partnerite koostöös. Õpetamise meetodilise külje aitab korraldada haridusministeerium. Konkreetse õppekava kokkupanekul lähtub kool talle antud juhustest.

Meil on enamasti kõik vastupidi: ametikool muretsseb ise, millistel erialadel ta saaks (või) kaadrit ette valmistada. Pöördumine nn sotsiaalsete partnerite poole annab vähe, sest klassikaline tööturg meil veel puudub. Ei ole teada ka Eesti majanduse arengusuund ja perspektiivid, rääkimata ulatusest. Pole siis mingi ime, et vahel on Eesti ametikoolide lõpetanud saanud üsna "ümmarguse" ettevalmistuse. Kuid see pole üldse koolide süü (ega nende asigi). Kooli peaülesanne peaks olema kindlustada õpetamise kvaliteet etteantud ainetsükli-tes.

Et eriala sisu määravad tööandja

ja vastav ametiliit, siis kontrollivad nad ka lõpetajate kvalifikatsiooni – võtavad vastu kutseeksameid. Selline olukord loob vastastikuse normaalse nõudlikkuse õhkkonna, mis meil praegu sisuliselt samuti puudub. Kahjuks (või õnneks) ei saa seda aga luua ka käsu korras, selle dikteerib elu ise...

Praegune üleminekuperiood Eestis nõuab kõigilt ametikoolitusega tegelevatelt inimestelt arukust, sest eeskujud lihtsalt pole.

Hoiaime kinni passiivsetest meetoditest

Et Taani ametikoolides nõutakse õpetajalt õpetamise kvaliteeti, siis peab ta mõtlema õpetamismeetodite leidmisele ja kasutamisele. Meie koolid (mitte ainult ametikoolid) paistavad silma nn passiivsetest meetoditest kinnihoidmisega. Seda väitsid ka taani spetsialistid, kes Eestis koolides tunde külastasid. Ikka on veel Eestis populaarne nn reproduktiivne õpetamismeetod: õpetaja esitab uue aine ja nõuab selle omandamist õpilastelt. Eriti on selles kinni erialaõpetajad, kes on väga vähe meetodika- ja omandamispühholoogia probleemidega kokku puutunud.

Aktiivsete õppemeetodite puhul on õpilane uue omandamisel ise aktiivses rollis. Pole mõeldav ükski tund ilma rohke näitlikustamiseta. Õpilane peab saama alati avaldada oma seisukohta-arvamust. Teooria ja praktika on tihedas seoses. Õpilane peab lahendama probleeme ja olema jõudumööda ka looja rollis. Väieldakse ja kaitsakse argumenteeritult oma seisukohti. Omandamispühholoogiast on teada, et aktiivse hoiaku korral õpitavasse areneb õpilane ise ja omandab ka uue materjali palju ulatuslikumalt ning kindlami.

Kuigi oleme juba mitu aastat Helmes propageerinud aktiivseid õpetamismeetodeid, lähevad õpetajad neile üle visalt. Lõppenud talvel viisime ca 90 õpilase hulgas läbi sellealase küsitluse (pedagoogilise taktiga), millest selgus, et aktiivseid õpetamismeetodeid kasutab järjekindlalt vaid kolmandik õpetajaskonnast. Vaevalt mujalgi olukord parem on...

Mis takistab töötamast?

Miks me ei taha arutleda õpetaja töö sisu üle? Miks kohtab nii harva õpetajat, kes tunnistab, et ta ei oska õpetada? Miks me süüdistame viletsates teadmistes vaid õpilasi (kes ei õppivat)? Minu vaatevinklist saab (või, suudab jne) Eesti kool hakata tõeliselt uuene- eelkõige õpetajast. Ministri (või kantseri) vahetus pole koolis tavaliselt üldse märgatav. Kui kooli tuleb aga tubli õpetaja, siis on muutusi märgata juba paari nädalaga.

Mis takistab õpetajat praegu hästi töötamast, kui on kadunud ideoloogilised tõkked ja võib töötada loominguliselt?

(Järgneb.)
PEEP LEPPIK

Kui Eesti oli teinud nõukogude võimuga lõpparve, hakkasid haridusjuhid alates ministrist alamate meesteni kohe uhkustama – meie haridussüsteem on pea ainus, mis kõlbab mõõdanikust hābenemata vabasse ellu kaasa võtta, hariduse pärast ei pea Eesti maailma ees silmi maha lööma. Ega ei peagi, aga eks inimehne ihka ikka paremat.

Nüüd, kolmandat aastat iseseisvas Eestis, kuuleme samades ametites oliaid koos kauaaegsete õpetajakoolituse juhtidega

löömas hādakella

– Eesti koolid on jāmmas õpetajata, õpetajate kvalifikatsioon langeb, ei vasta kooli uuenduse nõuetele, õpetajakond vananeb, aga kõrgkooli

Koolidirektori töö pole eales varem nii raske olnud – nagu alasi ja haamri vahei

õpetajadiplomiga lõpetanud noored kooli tööle ei tule.

Nad rāgivad tagajārgedest, põhjustest targu vaikivad. Kui pool elu õpetajakoolituses tegev ja seda juhtiv mees ütleb, et eesti kooli võib sūgavast kriisist välja tuua vaid senisest parem õpetajate ettevalmistamine, pole see muud kui ebaeetilisus, endale töö kindlustamine, miljonite nõutamine, et pāasta põhjalas- tud laev.

Eesti kool pūsis jalul tānu õpetajatele ja koolijuhtidele,

aga mitte haridusametnikele, kellest suur osa pole pāevagi koolis töötanud, ei tunne kooli ega seal toimuvaid protsesse. "Õpetajate Lehest" loeme aina uute nõunike nimesid, aga neid nõuandjaid ei tunne koolijuhtid, veel vähem õpetajad ei nāgu- ega tegupidi. KHHi ja Kooliame- ti juhtkond on koolirahvale vōō- rad, koolist vōōrdunud, nende kāest tulevad koolidele kohus- tuslikud korraldused, māārused, eriti aga palga- ja atesteerimis- juhendid on koostatud praktiku- tega, kas vōi vabariikliku kooli- juhtide ūhendusega nōu pida- mata. Neis peegeldub usalda- matus koolijuhtide ja õpetajate suhtes – miks muidu ūlitihe ates- teerimine ja inspekteerimine. Tahes-tāhtmata viib see selleni, et tekib haridus- ja koolijuhtide, koolijuhtide ja õpetajate, õpetajate ja õpilaste vastasseis.

Koolidirektori töö pole eales varem nii raske olnud – nagu alasi ja haamri vahel. Ūhelt poolt hoia koolil hing sees, mõtle ja kombineeri, kuidas remonti teha, kuidas hoia õpetajaid laiali jooksmast, kuidas leida uusi õpetajaid, selgita ja põhjen- da seletamatut normaalset teist pārssivates juhendites, teistsalt vastuta nende tāitmise eest...

Nii kõnelesid Tallinna Kooli- juhtide ūhenduse eestseisuse liikmed, Tondiraba Keskkooli direktor Tõnu Māndveer (esi- mees), Gustav Adolffi Gümnaa- siumi direktor Ain Siimann (aseesimees), 4. keskkooli di- rektor Karl Adamson ja 62.

DIREKTORID teevad ettepanekuid

keskkooli direktor **Ako Raud**, kui nad koos linna haridusjuhi **Leonid Fievegeriga** arutasid koolides kuhjunud, kuid omal jõul lahendamatu probleeme. Et hinnangud ja seisukohavōtud kattusid 31. märtsil ŌpLi vestlus- ringis osalenute omadega, nāi- tab, et probleemid on ūhesed ūle Eesti.

Kōne all olid koolides kõige enam

sisepingeid tekitavad küsimused:

■ kuidas hoida alles õpetajaid, kes veel pūsisid koolitōōl kas puht missioonitundest, kutsumusest vōi sellepārast, et pensionieelikute ja pensioniea- listena pole neil enam vāljavaad- det mujal tööd leida;

■ kuidas saada lapsi õpetama õpetajadiplomiga vōimekaid noori;

■ kuidas leida vōimalusi õpetajate tōōtasu tōstmiseks selgi māāral, et nad jõuaksid "āra maksta oma korteriūuri, osta riid- ed selga, kingad jalga ja natu- ke sūūa ka".

Ūhel meelel tōdeti, et praegu- sed kriisilukorda eiravad kooli- vōhiklikud palga- ja atesteeri- misiuhendid ning õpetajatele esitatavad ūlemāāra kõrged kvalifikatsiooninōuded pigem peletavad õpetajaid koolist eemale kui stimuleerivad seal tōōtama, veel vähem noort in- mest sinna tööle tulema. Pole ūhtki teist professiooni, mida ta- sustataks oma paarikūmne pa- rameetri jārgi. Kogu see lahter- damine koodide, jārkuude ja staa- ži jārgi toimib risti vastu olukorra parandamisele.

Õpetajatepōua leevendamiseks

nāevad direktorid esmajoones ūht vōimalust – hariduselu tipp- juhtidel tuleb hetkeseisu raskust arvestades teha kas vōi ajutisi kōrrektiive nii palgakorralduses kui ka atesteerimisnōuetes. Sel- leks tegid nad jārgmisi

argumenteeritud ettepanekuid.

■ Et noori kooli tööle saada, tuleb lõpetada keskerihariduse ja kõrghariduse vōrdsustamine, s.t Tallinna Pedagoogikaūlikooli, Tartu Ūlikooli, Tartu Ōpetajate Seminari ja Tallinna Pedagoogi- kakooli lõpetanute viimine ūhise nimetaja "eriharidusega õpetajaj" alla ning neile vōrdselt 4. pal- gajārku māāramine 5 aastaks. 5. palgajārku poleks ūldse tarvis vōi kui, siis ainult keskharidusega õpetajatele. Kōrgharidusega noorele õpetajale tuleks māāra- ta kohe 3. palgajārku ning kesk- eriharidusega õpetajale 4. pal- gajārku nii kauaks, kuni ta on oma kutsesuutlikkust tōōga tōesta- nud, kulugu selleks siis aasta, paar vōi rohkem.

■ Noortele, kes pārast õpetajadiplomi saamist asuvad tööle koolis, peaks riik iseseisva elu alustuseks maksta vähemalt 10 000 krooni n-ō stardiraha, mille nad oleksid kohustatud ta- gastama ainult juhul, kui enne

viit aastat õpetajatōōst loobu- vad. Et koolid tunnevad suurt puudust meesõpetajatest, vōiks sama soodustust rakendada ka nende kooli peibutuseks.

■ Diplomeeritud vōōrkeele- õpetajatele, kes eelistavad tāis- kasvanute õpetamisele keelefir- mades laste õpetamist koolides, maksta 30% kõrgemat palka.

■ Arvesse vōttes õppealaju- hatajate suurt koormust ja vas- tutust kogu kooli õppe- ja kas- vatustegevuse ning metoodilise tōō suunamisel, peaks nende palk nāiteks 800 õpilasega koo- lis olema mitte madalam kui 2. jārku õpetaja keskmine, nagu on praegu, vaid vähemalt 5 koodi kõrgem kui 1. jārku õpetaja maksimumpalk. Vastasel juhul muutub aina vōimatumaks ke- dagi õppealajuhatajana tōōle saada.

■ Millegagi pole põhjendatud õpetajate praegused koormus- normid, need tuleb ūhtlustada – 18–22 tundi 10.–12. kl, 20–22 tundi põhikoolis. Paljudel juhtu- del ei saa algklassiõpetajatele tagada enam 24 tundi, sest kōik pole suutelised rahuldavalgi ta- semel õpetama 3. klassis vōōr- keelt, samuti 1.–4. klassini muu- sikat, kunstõpetust, kehalist kasvatust. Tōōlepingu seadust rikkumata aga ei saa õpetajale vastu temahtmist alakoormust anda.

Algklassiõpetaja – see vōiks olla staatus, millel on kin- del ametipalk. Sellest vāiksemat ei makstaks ka alakoormuse (alla 18–20 t) korral, kūll aga suuremat vastavalt ūle norm- koormuse antavate tundide ar- vule.

■ Emakeele- ja matemaati-

kaõpetajatel tasustada vihkute parandamine kui omaette tōōk- sus.

■ Praegune palgajuhend ig- noreerib tāielikult klassijuhataja osatāhtsust ja asendamatu rolli õpilaste kasvatamisel, sest ta- sustatud on see vaid 1 tunni eest nādalas. Kui klassijuhataja tādab tāht-tāhelt talle ametlikult pandud kohustusi, peab ta hoid- ma korras ūksnes klassi doku- mentatsiooni – tāitma klassipāe- viku ja –raamatu, kirjutama vālja tunnistused – ja ei muud. Aga tegelikult? Niisiis – klassijuhata- mise eest tasustatavate tundide arvu tuleb tōsta.

■ Psūūhiliselt traumeerib 1. ja 2. palgajārku taotlejaid nōue anda komisjoni ees kahe vōōr- keele eksam. Kahe vōōrkeele valdamise nōude kehtestajad pole absoluutselt arvestanud, et ūle keskea inimesed pole oma õpingute ajal vōōrkeelt õppinud rohkem kui paar-kolm tundi nā- dalas, kui sedagi. 1. ja 2. palga- jārku ei korva vaeva ja kulu, mida vōōrkeelte õppimine tōō kōrvalt nōuab. Ei arvestata ka õpetaja tundlikku valulāve: professio- naalselt vāga tugev õpetaja hā- beneb komisjoni ees demonst- reerida oma mitte vāga hāid vōōrkeeleteadmisi. See sunnib kūsima, kumb on tāhtsam – kas see, et vāga hea õpetaja vāga hāsti õpetab ja kasvatab oma õpilasi, vōi see, et ta kuidagi- moodi pursib kaht vōōrkeelt. See formaalne nōue on kūllalt paljudele vanemaealistele igati tublidele õpetajatele takistuseks oma tōō eest veidigi kõrgema tasu saamisel.

Atesteerimisel tuleks teha mōōndus, et ūle 40aastased ei

ole vähemalt 5 a jooksul kohustatud te- gema 1. ja 2. palgajārku taotlemisel vōōrkeelte eksamit.

■ Kohemaid tuleb atesteerimisjuhen- dist kōrvaldada absurdne sāte, et inglise, saksa, prantsuse vm keele õpetajal ei arvestata õpetatavat keelt vōōrkeeleks ja talt nōutakse atesteerimisel li- saks sellele veel kahe vōōrkeele os- kust.

■ Ōpetajavaeguses koolid ei saa vōt- ta tōōle pensionil õpetajaid, sest siis kaotaksid pensionārid poole oma elat- usrahast, mida koolist saadav tōōtasu ei korvaks. Lahendust nāhti selles, kui koolijuhtidele antaks õigus sõlmida pensionāridest õpetajatega ūheaastane leping, mille vātel makstaks elatusraha tāies ulatuses. Sama vōiks kehtida tee- nindava personali kohta.

■ Suuremad õigused tuleb anda koo- li atesteerimiskomisjonile, kelle otsused oma kollektiivi liikmete kutseoskuste ja pedagoogimeisterlikkuse kohta on pā- devamad kui mis tahes koolivāliste eks- pertide hinnangud. Atesteerimisnōuded peaksid olema kooli- ja õpetajakesk- sed, paindlikumad ja tolerantsemad.

■ Need olid paljude muude ettepane- kute hulgas kõige olulisemad, mille jõustumine vōiks aidata koolil rahuliku- malt tōōtada ja edasi kesta.

Ei jõua ūhes jutus jutustada ega kirjas kirjutada kõigist kooli painavatest hāda- dest. Aga kuidas jätta nimetamata, et koolil pole sentigi oma teiseks põhitege- vuseks – õpilaste arendamiseks huvite- gevuse kaudu; et pole ka õiguslikku alust luua koolis tasulisi huviringe /a "Kullo"; et õpetaja on ainuke riigiteenis- tuja, kes õpilastega ekskursioonidele, olūmpiaadidele jm sōites ei saa sentigi lāhetusraha; et koolijuhtide ponnistusi ja omaalgatuslikke ettevōtmisi nāiteks valikainete sisseeviimisel pigem mana- takse kui tunnustatakse. Kas pole kūl- lalt selleks, et lõpetada J. Smuuli sōna- dega, mis ta pani suhu rebasele, kellelt nahka nūliti – igale jampsile tuleb ūks- kord lõpp. Koolidirektorid on piisavalt targad, andmaks endale aru, et nende ettepanekute elluviimine eeldab raha. Aga kui kooli raha eraldamisel prioritee- diks ei peeta, ei tasu ka unistada kooli tervenemisest, õpetajapuuduse mōō- dumisest ega haridusuuendusestki.

TKJŪ eestseisuse mōtteid vahendas
VIIVE LEHT

Lehmja Algkool pidas pidu...

Pidu pidas praegune koolipe- re – õpetajad, õpilased, lapseva- nemad, koolitādid – koos endis- te õpetajatega.

Peo põhjusi oli mitu: 125 aas- tat kooliharidust selles piirkon- nas, 45 aastat praegust kooli- hoonet, 3 aastat Lehmja kooli taasavamisest – seekord alg-

koolina. Loodeti tāhistada ka kooli muutmist uuesti põhikoo- liks, kuid dokumentide lābivāa- tamine vōttis aega ja jaatav vas- tus Riigi Kooliametist saadi paar nādalat hiljem.

Pidupāeva alustasid endised õpetajad, kūlalised ja lapseva- nemad puude istutamisega.

Vaadati õpilastōōde nāitust ja tutvuti majaga. Koolilaste nn aruandekontserdi lõpetas kooli viistlane Erich Krieger.

Kooliperet ūnnitlesid ja endisi õpetajaid tervitasid Harjumaa Haridusameti nōunik **Sven Sagris**, vallavanem **Rein Poolak** jt.

Asi Eesti Sordiseeme kommertsdi- rektor **Enn Laidvee** kinkis koolile MIL- JONI – seekord veel mitte kroonides, vaid kōōgiviljaseemnetes. Lapsevane- mad, kelle seas on palju viistlasi, pida- sid lilledega meeles nii endisi kui ka praegusi õpetajaid.

Malmōst oli kūlas kooli hea haldjas hārra Gunnar Carlson abikaasaga. Nei- le kuulus kogu koolipere tānu majan- dusabi eest.

Endised õpetajad istusid pārast kont- serti vestlusringi mōōdunud meenuta- ma. Rōōmu, mida tunti kokkusaamisest ja ka sellest, et kool taas tōōtab, on ras- ke kirjeldada. Laste, vanemate ja õpe- tajate ūhine trall kestis sūdaōōni.

ANNE RENTEL

Õnnitleme kooli sotsiaalharu vilistlast, hilisemat kolleegi ja praegust Tallinna Vabariikliku Haigla kauaaegset tunnustatud sotsiaaltöötajat **Maire Pellat** 70. sünnipäeval.

Tallinna Pedagoogikakool

ÕNNITLEME

Karin Mäcker, Tapa 1. Kk kauaaegne koolitöötaja, 85. sünnipäeval.

Elmar Veetamm, kauaaegne Massaru kooli õpetaja ja Väljaküla kooli endine õppealajuhataja, 85. sünnipäeval.

Ella Roid, Pärnu Rääma Pk endine kauaaegne õpetaja, 80. sünnipäeval.

Anna Kõrma, Leevi EIK endine koristaja, 70. sünnipäeval.

Endel Lätse, Pelgulinna Kk õpetaja, 65. sünnipäeval.

Ellen Lütik-Kalvik, Tallinna 5. Lasteaia endine kauaaegne kasvataja, 70. sünnipäeval.

Endel Renke, Türi 1. Kk endine õpetaja, 70. sünnipäeval.

Laine Neoste, Tallinna lpk "Rõõmupeesa" endine kauaaegne kasvataja, 65. sünnipäeval.

Meedi Nestor, Anija Ak õpetaja, 65. sünnipäeval.

Valentina Terri, Mustvee 1. Kk endine õpetaja, 65. sünnipäeval.

Tiiu Kallikorm, Põlva Õhtukooli õpetaja, 60. sünnipäeval.

Albert Rasmata, Lilleküla Kk direktor, 60. sünnipäeval.

Eha Saan, Lüllemäe Pk kauaaegne õpetaja, 60. sünnipäeval.

Alma Seeba, Tori Pk õpetaja, 60. sünnipäeval.

Lie Veltman, Järveotsa Kk õpetaja, 60. sünnipäeval.

Vaike Kullaste, Tallinna 105. lpk kauaaegne kasvataja, 55. sünnipäeval.

Vilje Liiv, Palade Pk õpetaja, 55. sünnipäeval.

Valentina Sokk, Valga EIK kasvataja, 55. sünnipäeval.

Tiiu Tagel, Põlgaste Pk direktor, 55. sünnipäeval.

Mare Haas, Eidapere Pk õpetaja, 50. sünnipäeval.

Evi-Mare Hollo, Tallinna 13. Kk õpetaja, 50. sünnipäeval.

Tiina Lannemeets, Tallinna 32. Kk kauaaegne õpetaja, 50. sünnipäeval.

Maie Lurich, Ruusa Pk õpetaja, 50. sünnipäeval.

Eve Sikk, Karksi-Nuia Lasteaia kauaaegne kasvataja, 50. sünnipäeval.

Anne Oun, Tartu Lastekodu direktor, 50. sünnipäeval.

NB!

"Õpetajate Leht" saab teiseks poolaastaks tellida **14. juunini**. Poolaasta tellimus on vaid **26 krooni**. Tellija saab igal reedel värske pedagoogide lehe kätte **ühe krooni** eest. Kioskist ostes tuleb kulutada 1.40 või 2 krooni (paksem ajaleht). Nii et otsusta tellimise kasuks!

Telekommunikatsioonivõrk ECSnet:

koduarvutid, teleraamatukogu, teletext, kaugõpe, telepost

Alates 1. oktoobrist 1994 hakkab võrk ECSnet (hariduse, kultuuri ja ühiskonnaelu võrk) kandma 12. kanalil üle teleteksti, mis sisaldab teavet hariduse ja kultuuri valdkonnast mahuga 50 000–300 000 lehekülge päevas. Te võite hakata ECSneti abonendiks ning tellida ja saada teile vajalikku infot 12. telekanalil. Abonendile antakse rendile televisiooniliin (teleteksti all – lehekülge).

Teleteksti vastu võtta ja sellega töötada saab teleriga, mis on varustatud teleteksti dekodeeriga, või teksti adapteriga arvutiga. Teleteksti adapteril on mälu 1000 lehekülje teksti pikaajaliseks säilitamiseks ning see on lisainfoseade telerile või koduarvutile, mis tagab teksti vastuvõtmise ja süstematiseeritud säilitamise ning info lugemi-

se dekodeeri mälust teleri ekrani.

Euroopa TV-kanalid annavad teleteksti kuni 500 000 lehekülje ulatuses. Abonentide arv ulatub 28 miljonini. Informatsioonisüsteeme on üle 15 000. Keskmine abonementmaks on 192 USD. ECSnet võrk on mõeldud Eesti elanike infovajaduse rahuldamiseks. 1995. aastaks on ECSnetil 26 000 abonent. Keskmine aastane abonementmaks on 840 EEK. ECSnet võib teenindada iga Eesti elaniku või organisatsiooni 12. telekanali saateulatuses. 70 EEK eest koos võib saada üle 200 lehekülje teavet päevas (uudiseid Eesti või välismaa teadeagentuuridelt, meetoodikamaterjale ja õppekirjandust, andmebaaside teavet, kaugõpet jm).

Pakume teile võimalust saada ECSneti abonendiks. Õppeasutustele ja ametiasutustele võime tarnida teleteksti adapteri või adapteriga varustatud arvuti ning tarkvara. Arvuteil võite võtta vastu teleteksti (kuulutusi, meetoodika ja õppematerjale jm) ning trükkida vajaliku hulga teletekstidelehtidele, luua endale andmebanku ja õppekursusi. Meie vahendid on unikaalsed. Neid saab kasutada ECSneti võrgus ja teistelgi telekanalitel. Kodus on otstarbekas kasutada koduarvutit koos teleri ja tekstidekodeeriga. Võime tarnida teile dekodeeri, millega saab võtta vastu õppekursusi, juhtimis- ja õppemänge, eriprogramme ja teateid, tagada side maailma inforummiga. Aitame õppida informaatika aluseid ning anna-

me teadmisi infotöös. Varustame teid vajaliku teatmeinformatsiooniga ning aine omandamise oskustega. Te võite kasutada eriprogramme oma teadmiste kontrollimiseks ning mängude kogemuste ja vilumuse täiustamiseks mitmesugustes valdkondades.

ECSneti teabeteenused on mõeldud pedagoogidele ja õppuritele. Palume õpetajail informeerida õpilasi uutest perspektiivsetest võimalustest. Koolid saavad soodsatel tingimustel liisingu alusel (rentimine kolmeks aastaks, edaspidise andmisega kasutaja omandiks) arvuteid. Olenevalt komplekteeritusest on personaalarvuti AT386 rent 460–580 EEK kuus. Minimaalne abonementmaks ECSneti teenuste eest on 30 EEK.

REGISTREERIMISLEHT

Nimi	Address
Kool	Klass
Telefoninumber	Telerimark

Kas soovite osta:

- kolmeaastase liisinguga (järelmaksuga) personaalarvuti AT386? .....
- kolmeaastase liisinguga koduarvuti (ühe kuu rent 64 EEK)? .....
- koduarvuti? Hind 1888 EEK. ....
- teleteksti adapteri personaalarvutile? Hind 1296 EEK. ....
- Kas soovite saada ECSnet abonendiks? .....
- Kas olete lülitatud kaabeltelevisiooni võrku või kavatsete seda teha? .....

Registreerimisleht saata täidetult aadressil:
Tallinn EE0034; Vorse 17, AS Bitra, A. Baskin.

allkiri

TEADAANDED

Õpetajad – rahvusvahelisest Waldorf-pedagoogika seminarist osavõtjad Eestist, Lätist, Leedust, Komist, Uuralitest ja Siberist – ning õppejõud Soomest, Rootsist, Inglismaalt, Hollandist vajavad **õõblimisvõimalust 30. juunist 11. juulini**. Kui Teil on võimalik majutada üks või paar inimest kas heategevusena või mõõduka tasu eest, helistage, palun, tel 43 78 79 või 43 77 60 (kl 8.30–17) kuni 10. juunini.

Teadmiseks koolidele

Kultuuri- ja Haridusministeeriumi teabetalituses (Tõnismägi 9/11, tuba 16) on võimalik tutvuda Euroopa Nõukogu kooli- ja koolivälise hariduse sektiooni seminaride ja projektide materjalide loeteluga.

Huvitavamad teemad
- Education of migrants

- Furman rights education in schools

- CDCC's project nr 8: Education innovation in primari

- CDCC project on: "Secondary school in Europe"

- Media education

- Art education

- European teachers' seminars

- Adult education

On võimalik neid väljaandeid meie kaudu tasuta ka tellida. Soovi korral teatada endast teabetalituse aadressil Tõnismägi 9/11, tuba 16 või telefonil 68 28 85.

Mustamäe Linnaosa Haridusosakond kuulutab täiendava konkursi **Tallinna 43. Keskkooli direktori** ametikohale. Avaldus esitada hiljemalt 15. juuniks 1994. a Mustamäe Linnaosa Haridusosakonda aadressil Vilde tee 120. Info tel 53 25 53.

Pärnu Linnavalitsuse Haridusamet kuulutab välja konkursi **Pärnu 6. Keskkooli direktori** ametikohale. Osalemistingimused: pedagoogiline kõrgharidus; vähemalt 5aastane pedagoogilise töö kogemus; isiklik seisukoht kooli arendamisvõimalustest. Soovitatav on varasem juhtimiskogemus. Esitada vabas vormis avaldus hiljemalt 9. juuniks aadressil Rüütli 47 (tel 4 15 63).

Põlva maakonna koolides pakutakse uuest õppeaastast tööd järgmistele õpetajatele: eesti keel (keskkooliklassid) – Rõpina Keskkool; poiste tööõpetus – Rõpina Keskkool, tel (230) 6 14 35; muusikaõpetus – Leevi Põhikool, tel (230) 5 33 69; muusikaõpetus – Saverna Põhikool, tel (230) 7 44 61. Üldinfo tel (230) 9 68 34.

Pärnu Vanalinna Põhikool (Nikolai 26) pakub järgmiseks õppeaastaks tööd **poiste tööõpetuse** (lisaks võib õpetada füüsikat), **bioloogia-keemia** ja **saksa-inglise keele õpetajale**. Info tel (248) 4 28 33, 4 28 44.

Käina Põhikool võtab 1994/95. õa tööle **inglise keele õpetaja**. Dokumendid (avaldus, senine teenistuskäik, haridust tõendava dokumendi ärakiri) saata kooli direktori nimele 1. juulini aadressil EE3213 Hiiumaa, Käina, Hiiumnt 4. Tel (246) 9 21 58.

Lehtse Huvikeskus Järvamaal ootab 1994/95. õppeaastast järgmistele erialade õpetajaid: klaver, akordion, rahvapillid (kannel, löötpill jm), inglise keel, saksa keel. Ostame pruugitud pille (puhkpillid, löötpill, kannel, torupill jm).

Vastutav toimetaja TIJA PENJAM 60 27 69.

Ajalehe toimetajad: FRANTS KUPP (kroonika ja aineõpetus) 44 98 46, VIIVE LEHT (kirjad) 44 21 55, ANU SAAREMÄGI (teave) 44 21 55, ÜLO TIKK (uudised) 44 21 55.

Keeletoimetaja SIRJE TOHVER 44 98 46. "Hariduse" toimetajad: VIIVI EKSTA, LINDA JAGGO 44 36 96. Kunstitoimetaja TIINA SOO 66 65 23. Tehniline toimetaja OSKAR LEIDMAA 66 65 23.

Arvutitöötaja INES BLUM, ANNE RUMMO 44 36 96. Üldinformatsioon HELLA TEEMANT 66 65 23.

TOIMETUSE AADRESS: EE0001 Tallinn, Toompuiestee 30.

VÄLJAANDJA: kirjastus "Perioodika", Tallinn, Pärnu mnt 8. TRÜKK: "Printall", Tallinn, Pärnu mnt 67a. "Õpetajate Leht" ilmub igal reedel. Üksiknumbri hind tellijale 1 kroon.

Tellimise indeks 69783

Tellimise nr 2656